

FILMJEGYZET

Tök jó és baromi érzelmes

Mai témájú, mégis örökzöld tematikájú filmek szerepelnek a hét újdonságai között. Az élet bonyolult gondjaival ismerkedő kiskamaszokról szól az egyik történet, a másiknak ingatag háttérrel rendelkező javakorabeli felnőttek a hősei. *Patrick Braoude volt annyira szont* helyenként földhözragadtan hagyományos. A szleng adagolása is lehetne valamivel visszafogottabb. Kötőnevek a gyerekszereplők. Egyáltalán nem lepődnek meg, ha a „tök jó” alapszituációból sorozat kerekednek. (Forgalmazó: Budapest Film.)*

A szülők esetleg elválnak egymástól - ők nem... („Tök jó...“)

profán, hogy már alkotása elnevezésével provokált:

Tök jó, válnak az őseim

hangzik el egy tizenéves srác szájából a meghökentető kijelentés. Jó, jó, a legjobb családban is megcsinálják, de miért kell ehhez hurrozni? Eppen az a szerzői lelemény, hogy az élet-szerű mese az alapjában véve szomorú eseménynek - valamint következményeinek - ellentmondásos hátterét világítja meg. Azt, ami egyszerre tragikus és groteszk, lehangoló és mulatságos. A suta konfliktushelyzeteket, melyek a zűrzavarból adódnak. Az iskolásgyerekek érzelmi egyensúlyvesztését és taktikai ügyeskedését, hogy büszke nyereségként kerüljön ki a hátrányos pozícióból. Az iskolai milióban bontakozik ki a kölykök harca az elismertetésért, a szerelemért, a barátságért; ebben a közegben formálódik világképük és moráljuk (mi mást mondhatunk: sajnos felnőtt normák alapján). A válasz természetesen fontos mozzanat. Aszerint szerveződnék a frontok, hogy hol teljes és hol csonka a familia, azaz kinek

Agnes Varda, Larissa Sepityko, Gyarmathy Livia és mások után semmiféle előítéletet nem táplálhatunk a női rendezőkkel szemben - kivált, ha az illető már bizonyított. *Barbra Streisand*

Hullámok hercege

elkészítésével két divatnak is hódolt (kevésbé pejoratív kifejezéssel: népszerű irányzatokat követett). A remek színész, aki nem most állt először a felvevőgép mögött, tulajdonképpen a klinikai-orvosi filmek számad szaporította (előzmények: *Az esőember*, az *Ébredések* stb.) - meghozza a szívhez szóló melodráma műfajában. Ennek az ősi filmféleségnek modern reneszánszát talán a *Kramer kontra Kramer* teremtette meg. A herceg ilyenformán ismerős hullámok taraján érkezett. Egy cinikus tanár labilis nővére múltját szeretné feltárni. Közben összeakad az amerikai lélektani történelmi állandó szereplőjével, a pszichiáterrel, s míg bogozgatják a titkokat, szájakat, egymásba szeretnek. Mindez így zanzásítva, szokvát-

Egymásba kapaszkodnak (Nick Nolte és Barbra Streisand a *Hullámok hercege*ben)

eredeti” és kinek nem a papája-mamája...

A franciák régóta otthonosan mozognak a *Magatartásból elégtelen*, a *Gombháború*, a *Négyes száz csapás* terepén. *Patrick Braoude* rendező-színész-író szinten tehetséges tanítványának bizonyult. Sztorijában ügyesen ötvözte a derűs és drámai pillanatokkal - arról győzött meg a nézőt, hogy a fájdalom, ami a családi tragédiák velejá rója, alkalmazkodással, lelki-erővel, méltósággal jelentős mértékben lehet enyhíteni. Az oldott epizódok üdítőek (ilyen a kukkolások szertartása, a lányok szoknyájának emelgetése, a tanórák szemtelenség diszkrét bája), a cselekményvezetés vi-

nyos, a váznon azonban kifejezetten határos (kivált, ha bele-nyugsunk abba, hogy *Barbra* nem annyira elemezni, sokkal inkább regisztrálni óhajt, s meggyőzően adja el mély igazsággént az olyasfajta közhelyet, miszerint „senki sem teljesen egészséges”, meg hogy „minden sérülésre lehet találni gyógy módot”). Az érzelmesség a filmtípus és stílus velejá rója. A profi megvalósítás színvonala dicséretes, ragyognak a hollywoodi színek, „tök jó” minősítést mégsem adnék a filmre. Talán csak *Barbrának*, aki előnytelen külsejét szerepformálójaként sugárzó tehetséggel ellensúlyozza. (Forgalmazó *Inter Com*.)
Veress József

ÚJSZERŰ NÉPFŐISKOLA ÁTTELEPÜLTEKNEK IS

Hat és hét között

Budakörnyéki Szakképző Népfőiskola néven merészen új felnőttoktatási forma alakul ki a Budapesti Székelykör és a Budakeszi Művelődési Ház szervezésében. Gál Andrást, az egyik kezdeményezőjét kérdeztük: kiket, mire és hogyan tanítanak?

- Magyarországon sok a környező országból érkezett áttelepült, és rajtuk kívül is rengeteg munkanélkülinek van szükségük a képzésre. Nálam arra, hogy az új társadalmi rendszerhez alkalmazkodva szerezzék nagyobb műveltséget. Mi azonban olyan népfőiskolát tervezünk, amely eltér az eddiektől. A miénk úgy ad szakképzést két év alatt, hogy az első évben általános, a másodikban pedig konkrét szakképesítést nyújt. Számítógép-operátor, lakásépítő, kertművelő, háztartástani, kisvállalkozás-szervezési ismereteket adunk, amit az Iposz is elfogad.

- Kik és milyen feltételekkel jelentkezhetnek?

- Minden tizennyolc év feletti állampolgár, aki legalább az

általános iskolát elvégezte. S azok az áttelepültek kérhetik felvételüket, akik 1992 előtt érkeztek, és hosszabb ideig itt akarnak maradni. Természetesen tudni kell írni, olvasni, számolni magyarul, hiszen ez az oktatás nyelve. Oktatási programunk a lehető legjobban igazodik a jelentkezők igényeihez - az ő többségi döntésük határozza meg a tantárgyak, a témák arányait, tartalmát. Tehát nem hallgatói, hanem résztvevői vannak az oktatásnak. Lehet több „szakra” is jelentkezni. A lényeg: minden szempontból nagyon rugalmasak és gyakorlatiasak akarunk lenni. Arra is törekszünk, hogy az oktató közgazdászok, művészek, irodalmárok, szakemberek társadalmilag elismertek legyenek. Mi ugyanis nagyon szeretnénk hallgatóink személyiségét is fejleszteni. Fővédnökünk *Für Lajos*, védnökséget vállalt *Domokos Jenő, Fábián János, Kiszeley István, Nemeskürty István, Tamás Menyhért, Macskány Izolda, Szerváti Tibor.*

- Hol lehet beiratkozni?

- Április tizenharmadikáig Budakeszin, az Erkel Művelődési Házban, hétfőtől szombati, vagy pedig a Székelykör budapesti irodájában: VI. kerület, O utca 10. Itt minden szerdán este hat és hét között várják a jelentkezőket. Előadásaink az esti órákban lesznek, hogy a tanulók napközben dolgozhassanak. De ebben is nagyon rugalmasak leszünk.

- Mennyibe kerül a tanulás?

- Az első év díjmentes, a második - attól függően, milyen szakot választ - részben a hallgató által fizetendő. Am az is megbeszélés tárgya. És több száz embert tudunk fogadni.

- Feljúlhat a régi vita: ha Magyarországon segítséget kapnak az áttelepültek, akkor ez arra ösztökélheti a határon túli magyarokat, hogy hagyják el szülőföldjüket.

- Mi senkit nem ösztönzünk arra, hogy ezt tegye. Meg is nézzük, hogy a jelentkező tényleg régebben jött-e és hosszabb időre marad. Azokat, akik ezután kívánnak áttelepülni, nem vesszük fel.

Füzes Oszkár

ÚJÍTÓ FIATALOK

Intim szférák

Péntek Kata

PAPP DEZSŐ FELVÉTELE

A modern tánc hazai kedvelőinek körében jól cseng *Bozsi Yvette* és *Juronics Tamás* neve. Mi köti össze a klasszikus balettművész képesítésű táncost a néptánc tagozaton végzett előadóművésszel? Az újító szellem, a kísérletező kedv és a tehetség. Mindketten néhány évvel a diploma megszerzése után már alkotói kísérletekbe kezdtek: izgalmas, szakmai siker hozó produkcióként könyvelhették el valamennyi korai opusukat. Nem véletlen tehát, hogy a Szegedi Balett igazgató-koreográfusa, *Imre Zoltán* műhelyébe invitálta a két fiatal.

Bozsi Yvette provokatív kompozíciói - *Arvai György* zene- és látványterveinek felhasználásával - konzekvens alkotóról vallottak. A Szegedi Balett táncosaira komponált „*Kis női szalon*” *Hommage à Genet* című táncokpa koreográfiai remeklé. Sokkal több, mint táncadaptáció. Egyetlen pillanatra se ragad le a klasszikus balett elemeinél, ugyanakkor minden mozdulata feltételezi az előadók klasszikán nevelt testének plaszticitását. *Bodor Johanna, Péntek Kata* és *Zarnóczai Gizella* a hazai színpadokon régén várt és régen látott nagyszerű táncprodukciónyújtott az inférnalis színpadon.

Juronics Tamás a montázszenére komponált *Egy alig használt szarítókötél visszaemlékezéseiben* és a *Mozart-Vivaldi* művek intónálta *Sorsconcerto*ban líraibb hangoltságú alkotónak bizonyult. A hat tételben komponált „*emlékezés*” kacagató képei - a magunkban hordott „*ösmélekek*” felbukkanásán át - szinte észrevétlenül vezetik el a nézőt az „*utolsó tangóig*”, az önfeladás szarítókötélén csüggségig, az álomléti szétpukkasáig. Szeged kísérleti műhelye *Intim szférák* című budapesti bemutakozásával is bizonyította, hogy lehet vidéken iskolát, valóban modern szemléletű műhelyt, nemzetközi mércével mérhető társulatot teremteni.

Kóvágó Zsuzsa

Két világrész tanára

Ha száz év múlva a kutatóknak a *Két világrész tanára*, *Varró Margit* című könyv alapján kellene következtetni az 1991-es év zenei könyvtárára, azt mondhatnák: kicsoda szerencsés kor, kicsoda gazdag kultúra! Íme, egy zongoratanárnő előadásainak, tanulmányainak összkidás-igényességgé, ötnyelvű gyűjteménye, 600 oldalon, számos illusztrációval, logikusan szerkesztve, kifogástalan külalakkal.

Csak hogy a valóság más! A valóság az, hogy például az erre leginkább hivatott *Zeneműkiadó* néhány (főként az óvodai énektanításhoz szánt) utánnomáson kívül 1991-ben egyetlen zenei könyvet sem adott ki! A *Két világrész tanára* magánkiadás, és a maga nemében kivételes produkció. Egy önfelálló, már-már fanatikus zongoratanárnő, *Ábrahám Mariann* óriási erőfeszítéseinek eredménye. Ő gyűjtötte az anyagot, ő fordította, ő szaladgált minden egyes fotó után, ő kilincselt az anyagi segítségért, és így tovább.

A könyv talán nemcsak a zene tanára számára hasznos, hiszen minden pedagógusnak érdemes eltanulnia *Varró Margittól* azt a mentalitást, hogy mindig a rábízott gyerek egyéniségét, karakterét, gondolkodási sajátosságait vette figyelembe a módszerek kiválasztásában. A zene világába a klasszikus összhangzattan felől közelítve vezette be a gyereket, akik így már nagyon korán megbarátkozhattak *Bach*, *Mozart*, *Beethoven* muzikájával. Rendkívül fontos volt számára, hogy fejlessze a növendékek hallását, és hogy azok csak olyan darabokat játsszanak,

amelyeket képesek fülükkel, értelmükkel felfogni. Ezt a pedagógiai östehetséget, aki annyira szenzációs eredményt ért el, a *Tanácskötársaság* idején nevezték ki a Zeneakadémia tanárává, ám amikor fordult a kocka, akárcsak *Dohnányit*, őt is menesztették. Mielőtt 58 évesen Amerikába települt volna - hogy ott teljes szellemi frissességben tanítson, és folytassa zenepszichológiai kutatásait még 40 éven át - budapesti la-

kása valóságos kultúrközpont volt. Tevékenysége szorosan összefonódott a század egy másik legendás zenetanárénak, *Weiner Leó*nak a munkásságával.

A könyv már kapható a nagyobb budapesti könyvesboltokban. Bevételéből alapítványt hoznak létre. Az alapítványt éppen a mindenkiben meglévő, lappangó energiát szeretnék előcsalogatni.
Solymosi Tari Emőke

TV Alámerülni?

Azt hiszem, nem igazán szerencsés időben került a képernyőre *Kettős portré* cím alatt a *Fehér Ferenc* és *Heller Ágnessel* készült dupla interjú. Mindannak, amit elmondanak, persze ma is érzékelhető a történelmi jelentőség, dokumentumértéke éppúgy, mint elemzések, gondolataik fontossága. Csak éppen más időkben élünk. A tudomásom szerint múlt nyáron készült beszélgetések a történelmet idézték, az értelmiségnek, a gondolkodóknak olyan problémáiról szóltak, amelyek a mai politikai csatajában talán észre sem vevődnek.

Kit érdekelnek ma a marxisták, marxizálók, szocialisták lelkiismereti és elméleti megfontolásai? Amikor minden megszólalás és megmoccanás mögött a „*ki kit győz le?*” klasszikus kérdése húzódik meg, nem pedig morál vagy történetfilozófia. Kit érdekelnek azok a válságok és érzelmek, amelyek egykor emberek mesterükhöz, mestereket eszmékhez, mozgalmakhoz kö-

töztek? A filozófus házaspár *Lukács György* köréhez tartozott, amit létezett a kör, s azután is azt a szellemiséget, örökséget vitte, fejlesztette tovább. *Könczöl Csaba* kérdéseire felelve nagyon érzékletesen tartak elénk ennek a marxista indítatású, de a marxizmust józsegi megcsúfoló rendszerrel folyvást hadilábon álló gondolkodói magatartásnak az állomást, buktatóit, a meghurcoltatást, fenyegetettséget és az erkölcsi dilemmákat.

Fehér Ferenc nagyon pontosan tette fel a kérdést, amikor az 1956-os forradalom bukása után az „*alámerülést*” választó *Antall József*et idézte fel, hogy vajon az a magatartás értéke-sebb-e, amely pontosan látva a helyzet reménytelenségét, elteszi magát jobb időkre, vagy az, amelyik folyton tévelyegve, de mindig igyekszik valamit jobbitani a dolgok állásán.

Talán egyszer még az értelmiségiek ilyen kérdéseken is fognak töprengeni.
Zappe László

GYERMEK-KERÉKPÁR-AKCIÓ!

Gyermekkerékpárok előnyös feltételekkel, 3-7 éves gyermekek részére.

ÁTADÁSI ÁR:
1700, 2000 Ft között
+ 25% áfa,

a megrendelt tételtől és a fizetési megállapodástól függően! Nagyon kedvezményes árukihelyezési megállapodás is lehetséges.

RENDELÉSI CÍM:
CHEMICON VEGYIPARI KFT.
Tótvázsony-Kővesgyőr 8246.
Telefon: (80)-66-063,
(80)-66-155,
fax: (80)-66-063.

3149 KK

Legkedvezőbb áron, egyedülálló garanciafeltételekkel

kínáljuk a MITSUBISHI haszongépjárművek hat alaptípusának 25 változatát, 3 év vagy 100 000 km teljes műszaki és 6 év korrózió elleni garanciával. Értékesítés, márkaszerviz, lízing!

DUNA INTERSERVICE Budapest III., Zay u. 24.
Telefon: 168-6871, 188-9176, 188-9175 Fax: 188-9176

A CÉL VÁLASZTJA AZ ESZKÖZT. MITSUBISHI

2000

Ízelítő a márciusi számból

Juhász Nagy Pál-Zsolnai László: *Homo nonsapiens* - Andrej Fagyin: *A harmadik Róma* - a harmadik világban - Gejdar Dzsemaal: Eurázsia csendőre - Dobrovits Mihály: *Kurdok* - Nemes Nagy Ágnes: *Kiadatlan versek* - Vladimir Nabokov: *A múzeumban* - Garaci László: *A gyermeki nő* - Dmitrij Alekszandrovics Prigov: *Versék* - Gál Ferenc: *Versék* - Can Togay: *Versék* - Varga Viktor: *A Hűbrisztés partján* - Konszantine Gamszahurdi: *Nyílt levél Uljanov-Leninhez* - Tengiz Gudava: *A zviadzium alapjai* - Borisz Groys: *A harmadik hullám* - Claude Sarreute: *Szomszédur, szomszédasszony.*